

پایه :	۱۰	موضوع :	فلسفه
تاریخ :	۹۰/۶/۲۳	ساعت :	۱۶

نام کتاب: نهاية الحکمة، از اول المرحلة الثامنة تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. در مورد فاعلیت خداوند نسبت به اشیاء، عقیده جمهور متکلمین کدام است؟ د ۱۷۳
 أ. بالرضا ب. بالغایة ج. بالتجلی د. بالقصد ■
۲. طبق قول مصنف، کدام گزینه در مورد غایت فعل واجب تعالی درست است؟ ب ۱۸۵
 أ. غایت راجع به فعل است ب. غایت همواره در ذات فاعل است ■
 ج. فعل واجب تعالی غایت ندارد د. غایت فعل واجب تعالی به خلق برمی گردد
۳. علم المنجم بانّ القمر منخسف يوم كذا ساعة كذا الى كذا ... وعلمنا من طريق الرؤية بحركة زيد مادام يتحرك.... ب ۲۴۶
 أ. متغیر - متغیر ب. کلی - جزئی ■ ج. ثابت - متغیر د. متغیر - ثابت
۴. کدام گزینه در مورد علم خداوند غلط است؟ د ۲۸۹
 أ. خدا در مرتبه ذاتش علم به ذاتش دارد ب. خدا در مرتبه ذاتش علم به ماسوای ذاتش دارد
 ج. علم خدا در مرتبه ذاتش به ماسوای ذاتش علمی اجمالی در عین کشف تفصیلی است
 د. علم خدا به ماسوای ذاتش علمی حصولی است ■

تشریحی

* إن وجود المعلول بقياسه الى علته، وجود رابط موجود فی غیره؛ وبالنظر الى ماهيته وجود فی نفسه، جوهری أو عرضی. ۱۵۷

۱. عبارت را به طور کامل شرح دهید.

علیت و معلولیت رابطه بین وجود علت و معلول است و وجود معلول عین فقر و حاجت به علت است چون اگر فقر و حاجت عارض بر آن بود، معلول فی ذاته مستغنی بود و استغناء با معلول بودن معنی ندارد.
 واما معلول به لحاظ ماهیتش، وجود فی نفسه است نه فی غیره در این صورت خودش بدون توجه به علت لحاظ شده است حال اگر احتیاج به موضوع نداشته باشد وجود جوهری است و اگر محتاج به موضوع باشد وجود عرضی است.

* لو صدر عن الواحد کثیر، وجب أن یكون فیة جهة کثرة وترکیب یستند إليها الکثیر. ۱۶۷

۲. عبارت را شرح دهید و مثالی برایش ذکر کنید.

(چون از واحد بسیط تنها یک معلول صادر می شود) حال اگر از واحدی مانند انسان واحد افعال کثیری صادر شود مستلزم آن است که آن واحد دارای جهات کثیری باشد که افعال به آن جهات مستند باشد.

۳. أ. «حرکت نزولی» یا همان «حرکت تضعیفیه» چیست؟ ب. چرا چنین حرکتی محال است؟ ۲۱۲

أ. حرکت نزولی عبارت است از حرکت از شدت به ضعف و از فعل به قوه که چنین چیزی امکان ندارد.
 ب. زیرا مستلزم آن است که فعلیت، قوه برای قوه خودش باشد و این هم محال است.

۴. مقصود از عبارت «إنَّ العلوم ليست بذاتية للنفس» چیست؟ ۲۶۳
- أى أن ما تناله النفس من العلوم ليست ذاتية لها موجودة فيها بالفعل فى بدء كينونتها.
- * إنَّ كلَّ ما له ماهية فهو ممكن وينعكس الى أن ما ليس بممكن فلا ماهية له فالواجب بالذات لا ماهية له وكذا الممتنع بالذات. ۲۷۳
۵. با توجه به عبارت، ماهیت نداشتن واجب و ممتنع را اثبات کنید.
- هر موجودی که ماهیت داشته باشد ممکن است.
- عکسش می‌شود: غیر ممکن (= واجب و ممتنع) ماهیت ندارد.
۶. اقسام «صفات ثبوتیه» را با ذکر مثالی برای هر یک، نام ببرید. ۲۸۴
- حقیقه محضه مثل حی، حقیقه ذات اضافه مثل خالق و رازق و اضافی مثل عالمیت و قدرت.
- * الواجب تعالى مختار فله ارادة لفعله لكن الإرادة التي فينا وهي الكيف النفساني غير متحققة هناك وليس هناك إلا العلم وما يلزمه من الاختيار فعلمه تعالى هو إرادته، فهو تعالى يريد بما أنه عالم بعلمه الذي هو عين ذاته. ۲۹۹
۷. با توجه به عبارت، تفاوت اراده در انسان و اراده خداوند را بیان کنید.
- اراده انسان: کیف نفسانی است.
- در خداوند: همان علم خداوند است که آن هم عین ذات خداوند است.
- * استدلال بعضهم على الجبر فى الأفعال بأنَّ فعل المعصية معلوم للواجب تعالى فهو واجب التحقق ضرورى الوقوع ... ولا يجمع ضرورة الوقوع اختيارية الفعل. ويعارضه أنَّ فعل المعصية معلوم للواجب تعالى بخصوصية وقوعه وهو أنه صادر عن الانسان باختياره. ۳۰۵
۸. شبهه فوق و نقد آن را بیان کنید.
- چون خدا علم به معصیت ما دارد پس معصیت ضروری است پس ما مختار نیستیم. نقد: خدا علم به معصیت ما دارد با همه مشخصاتش که یکی از آنها اختیاری بودن آن است.
۹. عوالم سه گانه وجود را نام برده، خصوصیت هر کدام را ذکر کنید. ۱۲/۱۹ متوسط ۳۱۴/۴
۱. عالم تجرد تام عقلی: خصوصیت آن این است که هم ذاتاً و هم فعلاً مجرد از ماده و آثار ماده است. ۲. عالم مثال: ذاتاً مجرد از ماده است ولی آثار ماده از قبیل شکل و ابعاد و اوضاع را دارد. ۳. عالم ماده و مادیات که ذاتاً مادی است و آثار ماده را نیز دارد.